

Paměťové instituce ve světě Wikimedia

Eva Vele

koordinátor pro spolupráci s kulturními institucemi

WIKIMEDIA

ČESKÁ REPUBLIKA

Rostoucí role internetu

Stále více lidských aktivit se přesouvá do online prostoru.

I bez pandemie je internet je první místo, kde dnes lidé hledají informace.
Co bude za 5, 10 let?

Jak na to budete reagovat?

Autor: Štěpán Pech, CC BY-SA 3.0, commons.wikimedia.org

Jaké je **poslání**
vaší instituce?

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

Jaké je **poslání**
vaší instituce?

Uchovávat kulturní (přírodní) dědictví.
Sbírat informace, vzdělávat veřejnost.

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

Jaké je **poslání** **projektů Wikimedia?**

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

Jaké je **poslání**
projektů Wikimedia?

Sbírat informace, vzdělávat veřejnost.

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

Jaké je **poslání**
vaší instituce?

Jaké je **poslání**
projektů Wikimedia?

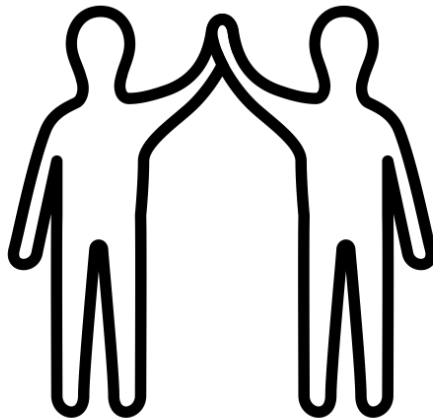

Uchovávat kulturní (přírodní) dědictví.
Sbírat informace, vzdělávat veřejnost.

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

Tak proč nespojit síly?

Created by Takao Umehara
from Noun Project

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

Využijte naplno potenciál Wikipedie a dalších projektů

Wikimedia Foundation skrze

GLAM!

WIKIMEDIA

ČESKÁ REPUBLIKA

Co je GLAM?

GLAM je anglickou zkratkou pro „*Galleries, Libraries, Archives and Museums*“. Jedná se o projekt **spolupráce** mezi **projekty Wikimedia Foundation** a **kulturními institucemi**.

WIKIMEDIA

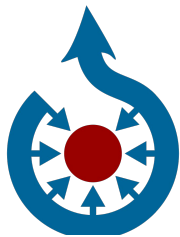
ČESKÁ REPUBLIKA

Co jsou projekty Wikimedia Foundations?

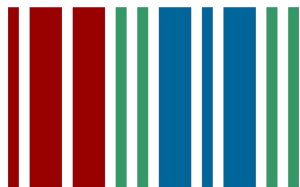
WIKIPEDIE
Otevřená encyklopedie

Otevřená encyklopedie

Wikimedia Commons

Společné úložiště mediálních souborů

Wikidata

Společné úložiště datových souborů

Globální online projekty,
které může editovat **každý**.

Obsah je **svobodný**.

Mediální soubory zveřejněné
V rámci Wiki-projektů
jsou **volnými díly**.

Co jsou volná díla?

Volné dílo je takové autorské dílo, které **nepodléhá autorským majetkovým právům**. Nejčastěji jde o díla, u kterých již doba ochrany vypršela; tzn. např. uplynulo více než 70 let od smrti posledního autora. Druhou možností je, že je dílo uvolněno pod tzv. **Svobodnou licenci**.

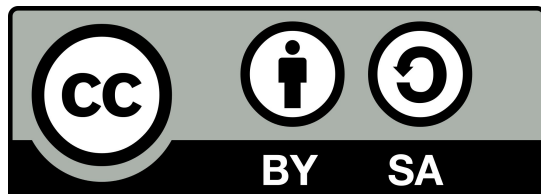

WIKIMEDIA

ČESKÁ REPUBLIKA

Svobodné licence

Účelem projektů Wikimedia je šířit volně dostupné vzdělání a to nejlépe umožňují tzv. svobodné licence. Proto stejně jako všechny texty, tak i obrázky jsou na všech projektech Wikimedia publikovány pod svobodnými licencemi (nejrozšířenější z nich je licence [Creative Commons BY-SA](#)).

„Volná díla jsou naším společným kulturním dědictvím a proto věříme, že jejich cesta k veřejnosti by měla být co nejméně omezena.“

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

**Co vaší instituci spolupráce
s projekty Wikimedia
přinese?**

WIKIMEDIA

ČESKÁ REPUBLIKA

Zviditelnění

Česká Wikipedie eviduje **2 246 828 zobrazení denně** (top 10 stránek v ČR). Pro veřejnost je prvním a mnohdy jediným zdrojem informací -

Bud'te vidět na Wikipedii a Commons!

- Každé médium, které nasdílíte na Commons, může doprovázet **popisek, logo a odkaz přímo do vaší instituce**. Obrázky se po té objevují v odpovídajících článcích.

Zdroj

 Das Bundesarchiv Tento obrázek byl na Wikimedia Commons načten díky [společnému projektu s Německým federálním archivem](#) (*Deutsches Bundesarchiv*). Německý federální archiv zaručuje autenticitu pouze při využití originálních materiálů (negativů či pozitivů), případně při digitalizaci těchto originálů prostřednictvím [digitálního obrazového archivu](#).

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

Další benefity GLAM spolupráce

- Vaše média/ informace → **nové wikipedické články** (a to i na zahraničních verzích Wikipedie)
- Váš obsah se dostane k **širšímu spektru zájemců**, od studentů či běžných návštěvníků Wikipedie až po odborníky na celém světě (Wikimedia Commons je celosvětové). **Informovanější návštěvníci**, kteří již budou vědět, co hledají.
- Na Commons/ Wikipedii můžete **vystavit i objekty z depozitářů**.

Další benefity GLAM spolupráce

- Neustálá **aktualizace vašich informací** - o nové poznání, změny
- Příležitost pro **PR** - pochlubte se
- Uděláte si **pořádek ve vašich sbírkách** - kategorizace, metadata...

Celý wiki-ekosystém nabízí neomezené úložiště a je zdarma.

[Příklad metadat/evidence](#)

Další benefity GLAM spolupráce

- Statistiky využití
vašich informací
- Nástroje

Příklad

Museu Paulista da Universidade de São Paulo

English ▼

Category in Commons [NeuroMat's partnership with Museu Paulista USP](#)

21.03.2021

Q Search files

Views for date

74,909

Views this month

1,929,687

Monthly avg. of views

2,176,903

Related subcategories

0

Usage — no. of articles

20,467

Usage — no. of projects

90

Views

[View](#)[Learn More](#)

User Contribution

[View](#)[Learn More](#)

Total media files

28,264

Příklady GLAM spolupráce v zahraničí i u nás.

WIKIMEDIA

ČESKÁ REPUBLIKA

BUNDESARCHIV

80 000+ fotek na Wikimedia Commons

Wikipedisté je začali propojovat s databázemi německé Národní knihovny, kategorizovat a popisovat.

Bundesarchiv, Bild 102-00238
Foto: o. Ang. | Januar 1924

Statistiky Bundesarchivu

85 495 obrázků

jen za listopad 2020:

použito na 114 152 stránkách na 444 Wikiprojektech
499 885 277 zobrazení

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

GLAM v Česku

Muzeum východních Čech v Hradci Králové

Start spolupráce únor 2021. Muzeem byl **najmut wiki-rezident**.

V plánu **masové nahrávání** digitalizátů pod svobodnými licencemi CC/BY/SA.

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

GLAM v Česku

Zoo Praha

Začátek spolupráce v roce 2020

Aktuálně se zaučují tři zaměstnanci ZOO.

V plánu nahrávání fotografií.

Autor: Petr Jan Juračka – Zoo Praha, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org>

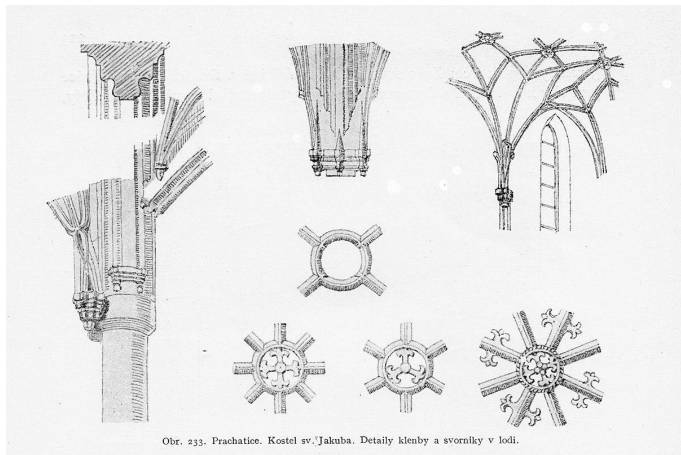

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

GLAM v Česku

Město Prachatice a jeho muzeum

2 editatony (sdílení fotek, psaní článků)

Obr. 233. Prachatice. Kostel sv. Jakuba. Detaily klenby a svorníky v lodi.

Autor: Jan Sedláček (1848 - 1916) – Prachatice - Děkanský kostel sv. Jakuba Většího, Soupis památek, 38. Politický okres prachatický (1913), Volné dílo, commons.wikimedia.org

Autor: Gampe – Vlastní dílo, CC BY-SA 4.0, Commons.wikimedia.org

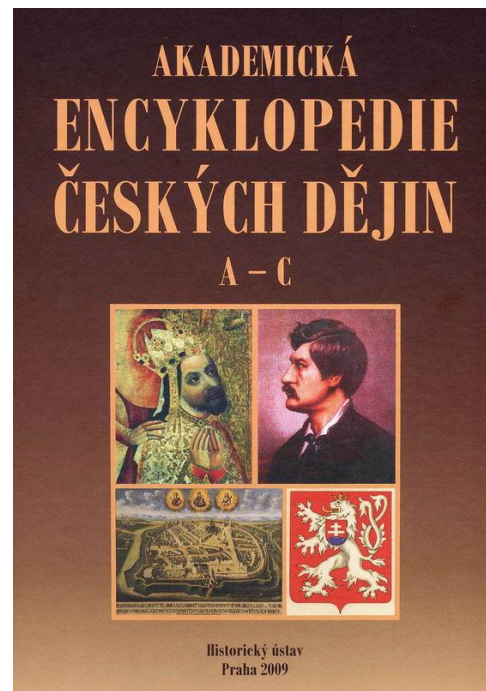

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

GLAM v Česku

Akademie věd - historický ústav

AEČD - propojování hesel skrze nástroj
mix&match

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

autor neuveden (copyright Historický ústav AV ČR) – Historický ústav Akademie věd ČR, obálka Encyklopedie českých dějin, 1. díl, CC-BY-SA 4.0

Databáze

- divadelní ústav jmenná databáze
- databáze národních autorit Národní knihovna
- samostatná práce wikidatistů s databázemi

Jak můžeme spolupracovat?

- **Sdílení vašich médií/ dat/ informací** na Wikipedii/ Commons/ Wikidata pod svobodnými licencemi (sami nebo s naší pomocí)
- **Společné akce** přímo u vás na vaše témata (editatony)
- **Online akce** - výzvy pro wikipedisty, soutěže
- **Dobrovolníci / Rezidenti** - Získejte dobrovolníky z řad wikipedistů, kteří vás dostanou na Wikipedii. Takovéto experty si můžete i najmout (rezident). S hledáním toho správného Vám pomůžeme!
- **Využijte obsah Wikimédie** - Využijte obsah Wikipedie či obrázky z Commons.
- **Školení** - Naučíme s Wikipedií/ Commons/ Wikidaty vaše zaměstnance/ návštěvníky.

Vzdělávací programy Wikimedia

Týden knihoven s Wikipedií

projekt Wikimedia Česká republika a SKIPu.

Cíl: v rámci Týdne knihoven **vyzvat knihovníky z celého Česka, abyste se zapojili do tvorby Wikipedie.**

Kurzy Seniori píší Wikipedii

Ve spolupráci s knihovnami po celé ČR **pořádáme pravidelné kurzy pro seniory, wikikluby a tematické editatory.**

Zapojit se může i vaše knihovna.

Knihovnické kurzy

- online/živě
  - ve spolupráci s NK
  - na klíč pro váš tým
1. Základy Wikipedie nejen pro knihovníky
  2. Workshop psaní Wikipedie
  3. Jak učit seniory psát Wikipedii

WIKIMEDIA
ČESKÁ REPUBLIKA

SENIORI PÍŠÍ WIKIPEDII

CILOVÁ SKUPINA

seniory

knihovníci

CÍL PROJEKTU

více seniorů edituje Wikipedii

více knihovníků v programu

větší diverzita a rovnováha v obsahu na Wikipedii

smysluplná aktivita využívající cenné celožitovní znalosti a zkušenosti seniorů

AKTIVITY

organizace kurzů

alumni club + další komunitní aktivity

pečo lektorský tým

kurzy pro knihovníky

akreditace pro kurz pro knihovníky

SENIORI.WIKIMEDIA.CZ

Pro více informací o rezidenství

Video – prezentace programu partnerství (v angličtině)

Budeme se těšit na spolupráci s Vámi!

glam@wikimedia.cz

glam.wikimedia.cz

www.wikimedia.cz

WIKIMEDIA

ČESKÁ REPUBLIKA